

בבית המשפט העליון

רע"פ 3508/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: ישראל אמיתי

נגד

המשיבה: עיריית ירושלים

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בע"פ 51482-11-17 מיום 4.3.2018 שניתן על ידי כב' השופטת חנה מרים לומפ

בשם המבקש: עו"ד רפאל ברוך חסין

בשם המשיבה: עו"ד תמר בוקר

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ח' מ' לומפ) מיום 4.3.2018 בע"פ 51482-11-17, בו נדחה ערעורו של המבקש על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כב' השופט פ' שטרק) מיום 7.9.2017 בתיק מס' 9789/2015 (שהוסב ל- בע"א 68876-12-15). עניינו של ההליך הוא בבקשה להארכת מועד להישפט בגין 190 דוחות חניה.

רקע והליכים קודמים

1. בין השנים 1997-2013 נרשמו למבקש 190 דוחות חניה (להלן: הדוחות) מטעם עיריית ירושלים (להלן: המשיבה או העירייה).

2. בשנת 2002 שלחה המשיבה למבקש הודעה על קנס חלוט בסך 35,000 ש"ח, בגין 35 דוחות שנרשמו לו עד אותה עת. במאי 2002 פנה המבקש למשיבה בבקשה לביטול דוחות אלו ונענה בשלילה. מאז, צבר המבקש 155 דוחות חניה נוספים ולא שילם את חובו.

3. ביום 7.12.2015, ולאחר מתן התראה, הוטל עיקול על חשבונו של המבקש ובהמשך, ביום 3.2.2016, מומש העיקול בסך 52,846 ש"ח.

4. ביום 15.12.2015 הגיש המבקש לבית המשפט לעניינים מקומיים בקשה שכותרתה "בקשת ב"ש ובקשת עיכוב הליכים", בגדרה טען, בין היתר, כי מעולם לא ראה ולו אחד מהדוחות שניתנו לו בין השנים 1997-2008 וכי כל פניותיו למשיבה לקבל את הדוחות לא נענו.

5. ביום 11.2.2016, ולאחר שהתקבלה תגובת המשיבה, קבע בית המשפט כי בגדר סמכותו תדון הבקשה ביחס לבקשה למתן ארכה להישפט לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החס"ד"9). בהמשך, הגיש המבקש בקשה מפורטת ובה עתר להארכת מועד להישפט, ולאחר שהתקבלה תגובת המשיבה נקבע התיק להוכחות.

6. בדיון ההוכחות העידו שתי עובדות העירייה והמבקש, ולאחר מכן דחה בית המשפט את בקשת המבקש להישפט (לפי סעיף 229 לחס"ד"פ; כך במקור – ג'.ק.) ביחס ל-186 דוחות וקיבל אותה ביחס לארבעה דוחות בלבד, שלגביהם לא הוכח כי הוסבו מחברות השכרה לכתובתו של המבקש. בהמשך הורה בית המשפט על "סגירת ההליכים" ביחס לארבעת הדוחות, שכן המשיבה לא הגישה כתבי אישום בגינם.

נימוקי החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים

7. ביחס ל-35 דוחות שנרשמו למבקש בין השנים 1997-2002 נקבע כי המבקש ידע על קיומם, אף אם רק לאחר קבלת מכתב ההתראה ביחס לגביית הקנס. המבקש הגיש בקשה לביטולם, נענה בשלילה ומאז לא שילם את החוב ולא פנה לבית המשפט. עוד נקבע כי משבחר המבקש להתעלם מהחוב, הוא זנה טענות אחרות ביחס לעצם מסירת הדוחות והודעות הקנס, ויש בהתנהלותו פגם ערכי שיש לזקוף לחובתו.

8. בהמשך נקבע כי טענת המבקש לפיה לא קיבל לידי את הדוחות, שהוצמדו לחלון רכבו, ולא ראה מעולם אף אחד מ-190 הדוחות, אינה סבירה, במיוחד לנוכח מספר הדוחות הרב והעובדה כי קיבל מכתבים והתראות שנשלחו אליו כדרישות לתשלום חוב וכן כי לא ידע להסביר את הדבר לבית המשפט.

9. בנוסף, נקבע כי פלט הודעות התשלום והרישומים במחשבי העירייה הינם "רשומה מוסדית" כמשמעותה בסעיף 35 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות) ולכן מהווים ראיות קבילות להוכחת אמיתות תוכנם כאמור בסעיף 36(א) לפקודת הראיות. לאחר שעמד על אמינות העדות מטעם העירייה, שהעידו על נהלי העבודה ואופן הפקת הרישומים, קבע בית המשפט כי בנסיבות המקרה, ראוי להסתפק ברשומה המוסדית, להוכחת משלוח הדוחות, משמדובר בכמות גדולה של דוחות חניה שנשלחו כהודעות קנס בדואר רשום לכתובתו של המבקש, על פי מענו הרשמי המעודכן של המבקש ברשות הרישוי. כן נדחתה טענת המבקש כי בשל ביעור המסמכים על ידי העירייה נפגעה יכולתו להוכיח את צדקתו.

10. לאחר אלו, נדרש בית המשפט לחזקת המסירה הקמה מעצם משלוח הודעות הקנס בדואר רשום ומכוחה רואים את המבקש כאילו קיבל הודעות אלו כדין והנטל לסתירת החזקה עובר אליו (סעיף 44א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן: חזקת המסירה)). נקבע, כי המבקש לא סתר את חזקת המסירה משלא הוכיח כי לא קיבל את הודעות הקנס מסיבות שאינן תלויות בו, ולהיפך, המשיבה הוכיחה כי המבקש הגיב למספר מכתבים שנשלחו לכתובתו בדואר רשום. עוד נקבע כי עדותו של המבקש אינה אמינה וכי דברי דואר אחרים הגיעו למענו והוא בחר להימנע מלקבל את הודעות הקנס וסינן את דברי הדואר שקיבל מהעירייה.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

11. על החלטה זו הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר, כאמור, נדחה.

12. בפסק דינו ציין בית המשפט המחוזי כי השאלה בדבר כוחם הראייתי של פלטי מחשב כראיה למשלוח הודעות קנס נתונה במחלוקת וטרם הוכרעה בפסיקת בית משפט זה. יחד עם זאת, נקבע כי יש לבחון כל מקרה לגופו, על-פי נסיבותיו ועל-פי משקל ומהימנות הראיות שהובאו בנוגע לעריכת הרשומות הנדונות.

בעניינו של המבקש, ניתן להכיר בפלטי המחשב כרשומה מוסדית, משבית המשפט לעניינים מקומיים התרשם מעדויות קוהרנטיות ומהימנות ביחס לעריכת הרשומות. כמו כן נקבע כי פלט הדוחות מפרט את כל הנתונים הנדרשים, הגם שלא מתואר בו האם הדוח חזר או לא נדרש, ובנוסף צורפו "פלטי היסטוריית מצבים" ביחס לדוחות מסויימים המתארים את השתלשלות שליחת הדוחות. לפיכך, נקבע כי אין

מקום להתערב בממצאי המהימנות והעובדות שקבע בית המשפט לעניינים מקומיים וכפועל יוצא מכך מהשלכותיהם, היינו: קבלת הרשומה המוסדית.

13. בית המשפט המחוזי גם אימץ את קביעת בית המשפט לעניינים מקומיים לפיה המבקש לא הצליח לסתור את חזקת המסירה ולהוכיח שלא קיבל את ההודעות לתשלום הקנס מסיבות שאינן תלויות בו. נקבע כי טענתו של המבקש לפיה לא קיבל את הודעות תשלום הקנס היא לקונית וכי הוא לא הציג כל הסבר מתקבל על הדעת שתומך בטענתו. עוד נקבע כי למעט הכחשה כללית, לא נשמעה הכחשה מפורשת לביצוע עבירות החניה ברכב בבעלות המבקש, וכן כי המבקש לא הכחיש כי הרכבים היו בבעלותו ולא העלה טענה ביחס לנסיבות שמנעו ממנו מלקבל את הדוחות בכתובתו הרשומה.

14. עוד ציין בית המשפט כי הגשת הבקשה להישפט רק בעקבות הליכי הגבייה שננקטו נגד המבקש, בשיהוי רב כל כך, ולאחר שטענותיו נדחו על-ידי המשיבה, די בה כדי להצדיק את דחיית הבקשה. כך גם ההכחשה הגורפת של המבקש ביחס למספר רב של דוחות אינה סבירה ויש בה כדי לפגום מהותית באמינותו. בנוסף נקבע כי פנייתו המאוחרת למשיבה גרמה לנזק ראייתי רב ואין זה סביר לדרוש מרשות מקומית להוכיח כי הנמען קיבל הודעות קנס בחלוף שנים מאז נשלחו ולאחר שהקנס הפך חלוט.

על פסק-דין זה הגיש המבקש את הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים

15. המבקש עתר לקבל את בקשתו, לדון בה כבערעור ולבטל את פסק-הדין של בית המשפט קמא. עוד ביקש להורות על השבת הכספים שעוקלו ואף לחייב את המשיבה בהוצאות. לטענת המבקש, עניינו מעלה מספר סוגיות משפטיות, והן: האם ניתן להסתמך על רשומה מוסדית כראיה יחידה על מנת להרים את נטל הראיה בהליך פלילי בעבירות מסוג ברירת קנס; האם רשומה מוסדית המוגשת כראיה בהליך פלילי עונה על דרישות סעיף 36 לפקודת הראיות, לרבות סעיף קטן (ג); והאם בהיעדר ראיות נוספות (מעבר לרשומה המוסדית) על כך שדוחות נשלחו בדואר רשום או נמסרו לפקיד הדואר, קמה חזקת המסירה. לשיטתו, שאלות אלו טרם הוכרעו בפסיקה ונודעת להן השלכה רחבת היקף החורגת מעניינו הפרטי.

16. המשיבה ביקשה לדחות את הבקשה למתן רשות ערעור. בין היתר, טענה המשיבה, כי יש לקבל את פלט הדוחות המעיד על משלוח הודעות הקנס כראיה

לאמיתות תוכנו, כחריג לכלל הראיה הטובה ביותר. במקרה דנן, צירוף של העדויות שנשמעו בפני בית המשפט לעניינים מקומיים לרשומה המוסדית מוכיח את משלוח ההודעות למבקש. עוד טענה המשיבה כי בעבירות מסוג ברירת קנס, יש חשיבות גדולה למסגרת הזמנים הקבועה בחוק ועל כן, יש לדחות את הבקשה גם משיקולי יעילות וסופיות הדיון. כמו כן, משבוערו כדין האסמכתאות המקוריות מרשות הדואר לפי תקנות הארכיונים (ביעור חומר ארכיוני במוסדות המדינה וברשויות המקומיות), התשמ"ו-1986, יש לראות ברשומה המוסדית ראייה משנית מהימנה.

דיון והכרעה

17. לאחר עיון בבקשה על נספחיה ובתגובת המשיבה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

הלכה היא שרשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים בהם הבקשה מעלה שאלה משפטית או ציבורית בעלת חשיבות כללית שחורגת מעניינים הפרטי של הצדדים (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה), פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4515/07 אבו שוב נ' מדינת ישראל (17.10.2007)) או במקרים בהם מתעורר חשש לאי-צדק מהותי או לעיוות דין (רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013)). לא מצאתי כי הבקשה עומדת באמות מידה אלו.

18. מסגרת הדיון להחלטת בית המשפט לעניינים מקומיים היא בקשת רשות להישפט לפי סעיף 230 לחסד"פ, שהגיש המבקש שנים רבות לאחר מתן הדוחות, על בסיס הטענה כי אלו לא הגיעו לידי. יודגש, כי ביחס ל-35 הדוחות שניתנו בין השנים 1997-2002, נדחתה הבקשה על בסיס הקביעה העובדתית כי המבקש ידע על קיומו של החוב עוד בשנת 2002 ולנוכח התעלמותו ממנו. בית המשפט אף קבע מפורשות כי בשל כך מתייתר הצורך לדון ברשומה המוסדית ובחזקת המסירה, ביחס לדוחות אלו. משכך, טענות המבקש בנוגע לרשומה המוסדית, העומדות בבסיס הבקשה שלפניי, רלוונטיות ל-151 דוחות מכלל הדוחות. ביחס לדוחות אלו, התבססה ההחלטה על דחיית הבקשה להארכת המועד להישפט על הרשומה המוסדית כהוכחה למשלוח הודעות הקנס בדואר רשום וכן על דחיית גרסתו של המבקש, כי לא ראה ולו אחד מבין 190 דוחות החניה, בהיותה בלתי סבירה ובלתי מהימנה.

19. טיעוניו של המבקש לעניין קבילות פלט הדוחות נדונו ונדחו בפני בית המשפט לעניינים מקומיים ובית המשפט המחוזי גם יחד. שתי הערכאות הגיעו למסקנה מנומקת

כי בנסיבות המקרה פלט הדוחות מהווה רשומה מוסדית, כהגדרתו בסעיף 36 לפקודת הראיות, ומשכך הוא קביל להוכחת אמיתות תוכנו. בית המשפט המחוזי אף עמד על כך כי ההחלטה התקבלה לנוכח נסיבות המקרה הספציפי. לא מצאתי הצדקה להתערב בהכרעה זו שהתבססה על קביעות מהימנות של הערכאה הדיונית ביחס לאמינות עדויותיהן של עובדות העירייה כאשר לשיטת העבודה בהזנת המידע ותהליך הנפקת פלט הדוחות ועל דחיית הכחשתו של המבקש מחמת היותה בלתי מהימנה. כידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת, ככלל, בממצאי מהימנות של הערכאה הדיונית, והלכה זו מקבלת משנה תוקף כאשר מדובר ברשות ערעור בפני ערכאה שלישית (רע"פ 751/13 ניצן נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (21.2.2013); רע"פ 9117/06 שמואלי נ' מדינת ישראל (9.1.2007)).

20. יתרה מכך, כפי שנקבע בערכאות דלמטה, המבקש הגיש בקשתו להארכת המועד להישפט, זמן רב לאחר שידע על קיומם של לפחות 35 דוחות חניה, בין אם מכיוון שראה את הדוחות עצמם ובין אם קיבל לידיו את הודעות גביית הקנסות בלבד. לאחר שהגיש בקשה לעירייה לביטול הדוחות ונענה בשלילה, בחר המבקש לעשות דין לעצמו ולא לשלם את הקנס. המבקש המשיך לצבור עוד עשרות דוחות חניה, התנהלות שנפסקה רק בשל העיקול שהוטל. ביני לביני, ביערה העירייה את האסמכתאות המקוריות לשליחת דוחות החניה, ושיהויו הבלתי-סביר של המבקש גרם לכך שלא ניתן היה להמציא את הדוחות המקוריים ואת האסמכתאות לשליחתם. בהקשר זה, אין לו להלין אלא על עצמו, ובוודאי שאין לזקוף את היעדר המסמכים המקוריים לחובת המשיבה.

21. בנסיבות אלו, עניינו של המבקש אינו מקים עילה לדיון בגלגול שלישי בבית משפט זה בשאלת כוחם הראייתי של פלטי מחשב כראיה למשלוח הודעות קנס (להשוואה ראו רע"פ 2657/12 שואהנה נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (23.5.2012)).

22. כאמור, המבקש טען בעלמא כי לא קיבל לידיו אף אחד מבין 190 הדוחות שנשלחו לכתובתו, מבלי לספק כל הסבר לכך. על כן, בצדק נקבע כי לא הרים את הנטל להוכיח כי "לא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו". בנסיבות אלה, לא נפל כל פגם בקביעות בתי המשפט קמא דלמטה לפיהן המבקש לא הרים את הנטל לסתור את חזקת המסירה. כמו כן, משנקבע כי המבקש קיבל לידיו דברי דואר אחרים וסינן את דברי הדואר שקיבל מהמשיבה, לא מצאתי כי יש מקום להידרש לשאלה אותה העלה המבקש, ביחס לתנאים להקמת חזקת המסירה מכח רשומה מוסדית.

23. בנסיבות אלה, בדין נדחתה בקשת המבקש להארכת המועד להישפט, משזו הוגשה בשיהוי כבד ורק לאחר שהמשיבה הטילה עיקול על חשבונו. זאת, לנוכח התנאים הקבועים בסעיפים 230 ו-229(ה) לחסד"פ, לפיהם ניתן לדון בבקשה שהוגשה באיחור, אם הבקשה לא הוגשה במועד בשל "סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה" או "מנימוקים מיוחדים אחרים" (ראו, למשל, רע"פ 8651/13 סקה נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 ((31.3.2014)).

24. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ד' בכסלו התשע"ט (12.11.2018).

ש ו פ ט